

SENDİKALAR TÜRKİYE'DE SİYASAL PARTİ OLUŞTURAMIYOR

Aydınlık Dergisi, 27 Mayıs 2007

Yıldırım Koç

Geçen haftaki yazımda, TÜRK-İŞ'in bazı partilere oy vermeme konusunda aldığı Başkanlar Kurulu kararlarına değinmiştim. Bu yazımda, parti kurma girişimlerinin başarısızlığını ele alacağım.

Türkiye'de bir dönem çok tartışılan konulardan biri, TÜRK-İŞ'in bir siyasal parti kurmasıydı. DİSK de 1978 yılında böyle bir girişimdi bulundu. Ancak bu girişimler başarısızlıkla sonuçlandı. Bu koşullarda, işçi sınıfının ve ülkemizin sorunlarının özdeşleştiği ve çözümünün siyasal alana kaydığı durumda, sendikalar siyasal parti kuramıyorsa, doğru olan, işçi sınıfının ve ülkemizin çıkarlarına en uygun düşen programı savunan siyasal partiyi desteklemeleridir. Bugünün görevi budur.

TÜRK-İŞ içinde siyasal örgütlenme doğrultusunda ilk ciddi girişim, 13 Şubat 1961 tarihinde Türkiye İşçi Partisi'nin kurulmasıydı. Bazı sendikacıların kurduğu bu partinin yönetimi, kuruluşundan bir yıl sonra, Mehmet Ali Aybar'a devredildi. TİP'in faaliyetlerinde hiçbir dönem sendikalar belirleyici olmadı. 1962 yılında TÜRK-İŞ yönetiminin içinde bulunduğu Türkiye Çalışanlar Partisi girişimi de başarısızlıkla sonuçlandı. 1970'li yıllarda bu konu tekrar tekrar gündeme geldiyse de, somut bir adım atılmadı.

Bu tartışmalar 1987 yılında Türk Metal Genel Başkanı Mustafa Özbek tarafından yeniden başlatıldı. Mustafa Özbek, 17 Haziran 1987 günü Kdz. Ereğli'de yaptığı konuşmada şunları söyledi ¹:

"İşçiyi basamak yapıp birtakım itibar sahibi olmak isteyenler yanığı içindedirler. Eğer işçi hareketi politikaya girecekse, Türk-İŞ'in kuracağı partide yapalım politikayı. Yoksa kurulmuş siyasi partilerle değil. Türk-İŞ'in kuracağı bir siyasi partide politikayı rahatlıkla yapabiliriz. Ama, partilerden işçi milletvekili arkadaşlarımız gittiği zaman grup kararlarına hep bağlı kalırlar. Grup kararlarının dışına çıktıkları zaman derhal o partiden ihraç edilirler. Eğer, Türkiye'de işçi hareketi, sendikacılık hareketi politikaya girecekse, kendi partisini kendisi kurmalıdır. Ve o partide yapmalıdır politikayı."

TÜRK-İŞ'in Aralık 1992 genel kurulunda bu konuda bir karar da alındı. Sendikacılık hareketinin karşı karşıya bulunduğu yeni sorunlar ve görevler sıralandıktan sonra şöyle denildi:

"Bu yeni saldırıyı, toplu sözleşmecilikle sınırlı bir sendikacılık anlayışı ile durdurabilmek mümkün değildir... Yukarıda ifade edilen sorunların çözümü ve taleplerin yerine getirilmesi, toplu sözleşmelerle sınırlı bir sendikacılık anlayışının aşılmasını, sendikacılık hareketinin siyasal aladaki bağımsız gücünün güçlendirilmesini, hissettirilmesini ve gerektiğinde demokratik biçimde alınan kararlar doğrultusunda kullanılmasını... gerektirmektedir."

1996 yılının son aylarında TÜRK-İŞ'e bağlı tüm sendikaların şube başkanlarının katıldığı toplantılarda da parti konusu tartışıldı ve geniş bir destek gördü. Bu gelişmeler sonucunda, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun 3 Aralık 1996 günü yapılan toplantısından sonra yapılan açıklamada şu görüşlere yer verildi:

"Başkanlar Kurulumuz, işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin siyasal alandaki bağımsız gücünün demokratik bir biçimde geliştirilmesi ve güçlendirilmesi konusuna gereken önemi vermeye devam edecektir. İşçi sınıfımız ve TÜRK-İŞ siyasete ağırlığını koymalıdır."

¹ Özbek, M., **Görüşlerimiz-3**, Türk Metal Yay., Ankara, (Tarihsiz), s.390.

TÜRK-İŞ'in önderliğinde ve TÜRK-İŞ Genel Kurul kararları doğrultusunda bir siyasi partinin oluşturulması konusunun tüm Teşkilatlarımızda tartışılması sürdürülecektir."

21 Aralık 1996 günü İstanbul'da Bostancı Gösteri Merkezi'nde TÜRK-İŞ'e bağlı Sendikaların Genel Merkez Yöneticilere ile şube başkanları ve işyeri temsilcilerinin katıldığı "Türkiye'ye Sahip Çık!" toplantısında yapılan konuşmaların büyük bir bölümünde, TÜRK-İŞ'in öncülüğünde bir siyasal partinin kurulması için çalışmaların yoğunlaşması talep edildi. Toplantı sonucunda kabul edilen bildirmede bu konuda şu görüşler yer alıyordu:

"İşçi sınıfının sorunları yalnızca toplu iş sözleşmeleri ile çözülemez. Ülkemizin ve halkımızın temel sorunlarının çözüm yeri Parlamento'dur. Halkımız, çoğulcu, katılımcı ve demokratik parlamenter düzene olan inancını sürdürürken, Parlamento'da temsil edilen siyasi partilerin izledikleri yanlış politikalar nedeniyle, bu partilere olan inancını ve güvenini hızla yitirmektedir. Parlamento, zenginler kulübü olmamalıdır. Ülkemizde bugün bir siyaset boşluğu yaşanmaktadır. Bu boşluğu, halkımızın öncüsü ve umudu TÜRK-İŞ doldurmalıdır; başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm çalışanlar doldurmalıdır. Türkiye nüfusunun yüzde 95'ini oluşturan işçi sınıfımız ve diğer çalışanlar, siyasete ve Parlamento'ya ağırlığını koymalıdır. İşçi sınıfı artık yönetilen değil, yöneten olmalıdır. TÜRK-İŞ, halkımızın nüfusunun yüzde 95'ini oluşturan işçilerin, memurların, emeklilerin, işsizlerin, küçük esnaf ve sanatkarların ve köylülüğün çıkarlarını koruyacak ve Türkiye'ye sahip çıkacak bir siyasal partinin oluşturulması çalışmalarına ağırlık ve hız vermelidir."

Ancak, alınan bu kararlara ve TÜRK-İŞ genel kurullarında kabul edilen program niteliğindeki kararlara rağmen, sendikalar bir siyasal parti kuramadılar.

Günümüzde, ülkemizin ve işçi sınıfımızın sorunlarının çözümü tümüyle siyasal alandadır. İşçi sınıfı, kendi kuracağı bir parti ile bu sürece katılmıyorsa, doğru olan, işçi sınıfının ve vatanımızın çıkarları ile uyumlu bir programa sahip bir siyasal partinin desteklenmesidir. Gelecek hafta, bu konudaki kıstasları ele alacağım.